

การเพิ่มพื้นที่สีเขียวของกรุงเทพมหานครเป็นภารกิจสำคัญ ทั้งนี้ เพื่อให้สภาพแวดล้อมของเมืองมีความร่มรื่นมีพื้นที่สีเขียวในอัตราส่วนที่เหมาะสมกับจำนวนประชากร การวิจัยเรื่อง การนำนโยบายการเพิ่มพื้นที่สีเขียวของกรุงเทพมหานครไปปฏิบัติ มีวัตถุประสงค์ในการวิจัยเพื่อ (1) ศึกษาประสิทธิผลของการนำนโยบายการเพิ่มพื้นที่สีเขียวของกรุงเทพมหานครไปปฏิบัติ และ (2) ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อประสิทธิผลการนำนโยบายการเพิ่มพื้นที่สีเขียวตามแผนบริหารราชการกรุงเทพมหานคร พ.ศ. 2548-2551 ไปปฏิบัติ ทั้งนี้ นำเสนอแนวทางการจัดการพื้นที่สีเขียวให้ผู้บริหารของกรุงเทพมหานคร และสำนักงานเขต 50 เขต นำไปขยายผลผลักดันนโยบายอื่น ๆ ที่ต้องการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จของนโยบายในยุคปัจจุบัน

การวิจัยนี้ได้แบ่งการศึกษาออกเป็น 2 ส่วน คือ ส่วนแรกเป็นการวิจัยเชิงคุณภาพด้วยการสัมภาษณ์ตามแบบสัมภาษณ์ที่ได้ตั้งคำถามไว้กับผู้บริหารและเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องด้านนโยบายการเพิ่มพื้นที่สีเขียวของกรุงเทพมหานคร และผลจากการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมขององค์กร (SWOT) ของเจ้าหน้าที่ระดับปฏิบัติ 50 เขต รวมทั้งผลจาก

การวิเคราะห์เอกสารที่เกี่ยวข้อง พบว่า ผลของการนำนโยบายการเพิ่มพื้นที่สีเขียวตามแผนบริหารราชการกรุงเทพมหานคร พ.ศ. 2548-2551 ไปปฏิบัติของกรุงเทพมหานคร โดยสำนักสิ่งแวดล้อมและสำนักงานเขต ยังไม่มีประสิทธิผล ไม่สามารถเพิ่มพื้นที่สีเขียวได้ตามเป้าหมาย คือ เพียง 2,858 ไร่ จากเป้าหมาย 3,000 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 95.26 ของค่าเป้าหมาย และพบว่า ปัจจัยที่มีผลต่อประสิทธิผลการนำนโยบายการเพิ่มพื้นที่สีเขียวไปปฏิบัติ 5 ปัจจัยโดยใช้วิธีการวิจัยเชิงปริมาณพบว่า ปัจจัยการกำหนดภารกิจและมอบหมายงาน การสนับสนุนของผู้บริหารของหน่วยปฏิบัติ ทรัพยากรของหน่วยปฏิบัติ การมีส่วนร่วมของผู้ปฏิบัติ และทัศนคติของผู้ปฏิบัติ สามารถอธิบายถึงความผันแปรของตัวแปรตาม คือ ประสิทธิผลการนำนโยบายการเพิ่มพื้นที่สีเขียวไปปฏิบัติ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ $\alpha = 0.01$ แต่เมื่อพิจารณาตัวแปรอิสระด้วยวิธี Stepwise พบว่า ตัวแปรที่สามารถอธิบายตัวแปรตามประสิทธิผลของการปฏิบัติตามนโยบายการเพิ่มพื้นที่สีเขียวได้มีเพียง 3 ตัวแปรตามลำดับ คือ การกำหนดภารกิจและมอบหมายงาน ทรัพยากรของหน่วยปฏิบัติ และการสนับสนุนของผู้บริหารของหน่วยปฏิบัติ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ $\alpha = 0.01$

จากผลการวิจัยได้เสนอแนะในการจัดการพื้นที่สีเขียวของกรุงเทพมหานคร ดังนี้

1. กำหนดนโยบายด้านการเพิ่มพื้นที่สีเขียวของกรุงเทพมหานคร ต้องคำนึงถึงศักยภาพของเขตตามสภาพภูมิประเทศในแต่ละสำนักงานเขต อาจพิจารณาในระดับกลุ่มเขต กำหนดตัวชี้วัดที่เหมาะสมกับสภาพพื้นที่ของแต่ละกลุ่มเขตหรือรายเขต
2. ปรับรูปแบบของพื้นที่สีเขียวให้เหมาะสมกับพื้นที่ การกำหนดรูปแบบสวนประเภทอื่น ๆ เช่น สวนบนอาคารจอดรถของเอกชน สวนคาเฟ่ สวนแนวตั้ง ไม้เลื้อยกำแพง ซึ่งรวมถึงพื้นที่สีเขียวที่เอกชนสร้างขึ้นในพื้นที่ของตนเองด้วย
3. กรุงเทพมหานครควรกำหนดนโยบายการอนุรักษ์พื้นที่สีเขียวเดิม เช่น รั้วพื้นที่สีเขียวชานเมือง พื้นที่เกษตรกรรม ป่าชายเลนบางขุนเทียนให้คงอยู่ รวมถึงการควบคุมการขยายตัวของอาคารบ้านเรือนในเขตชานเมืองให้อยู่ในกรอบของกฎหมาย อาจใช้มาตรการทางภาษีสำหรับเจ้าของที่ดินที่ปล่อยที่ดินไว้รกร้างว่างเปล่า

A commitment to increasing green areas is a very important mission of the Bangkok Metropolitan Administration (BMA), inasmuch as this mission is a significant component in efforts to make Bangkok Metropolis livable. Accordingly, the researcher is concerned to determine how effective the BMA has been in implementing its green areas policy. In this connection, the researcher investigates factors affecting the implementation of this policy by reference to the Administration Plan of the Bangkok Metropolitan Administration, C.E. 2005-2008. The researcher also offers suggestions regarding the management of green areas so that the administrators of the BMA

and its fifty district offices can engender subsidiary policies involving factors conducive to the success of the current overarching green areas policy.

This study is bipartite in nature. The first part required utilizing qualitative research techniques in conducting interviews in which BMA administrators and personnel concerned with the policy to expand green areas were questioned. Using strengths, weaknesses, opportunities, threats (SWOT) analytic techniques, the researcher queried personnel at the operational level in fifty districts concerning the policy of expanding green areas. Furthermore, the researcher analyzed relevant documents concerning the implementation of the policy under study by reference to the Administration Plan of the Bangkok Metropolitan Administration, C.E. 2005-2008. It was found, however, that the Environment Office and district offices were ineffective in implementing the policy of expanding green areas. Despite express goals, green areas were not in fact expanded to the extent envisaged. Policy directives called for an increase of 2,858 rai or 95.26 per cent in green areas in view of the overall goal of an increase of 3,000 rai. Subsequently, the researcher was able to determine that there were five factors hampering effective implementation of the policy under study.

The second part of the study required a quantitative research approach. In this connection, the researcher found that the factors of mission determination and work assignments; administrative support for operational units; available resources for operational units; participation of operational personnel; and the attitudes of operational personnel were explanatory of

the variance in the dependent variable of the effectiveness of implementation of the policy under study at the statistically significant level of $\alpha = 0.01$.

Furthermore, when considering independent variables using the stepwise method, it was found that there were only three variables that were explanatory of the dependent variable of the effective implementation of the policy under study. In descending order, these three variables were determination of mission and work assignments; resources available to operational units; and administrative support for operational units at the statistically significant level of $\alpha = 0.01$.

On the basis of the findings of this research investigation, the researcher would accordingly offer the following suggestions to the BMA concerning the management of green areas:

1. In considering expansion of green areas, the BMA must take into account what is actually feasible in view of landscape conditions in individual districts. Indicators must be appropriate to the landscape characteristics of individual districts.

2. The patterns taken by green areas must be adjusted so as to be appropriate to individual areas. Patterns for various types of garden should be determined in accordance with settings and environmental constraints. Thus, suitable gardens should be planned for private parking garages, roof gardens, vertical gardens, and creeping plants on walls. Also taken into account should be green areas developed by private sector organizations or stakeholders on privately owned land in specific areas.

3. The BMA should make it a matter of explicit policy to conserve existing green areas, including strips of green areas in the suburbs and agricultural areas. In addition, the Bang Khun Thian mangrove coastal area should be protected and expanded. The BMA should exercise controls over expansion of construction, including houses, in the suburbs so as to ensure conformity with legal requirements. Finally, tax measures should be introduced to benefit landowners who allow their property to remain waste land.